

بسمه تعالی

دانشگاه صنعتی شریف
دانشکده علوم ریاضی

آزمون ورودی دوره دکتری ریاضی

تاریخ امتحان: ۸۳/۳/۱
موضوع امتحان: آنالیز عددی

(۱۰ نمره) -۱

(۵ نمره) الف) به ازای چه مقادیر x ، محاسبه $\log(\sqrt{x^2 + 1} + x)$ با کامپیوتر به صورت عبارت معادل

$$-\log(\sqrt{x^2 + 1} - x) \text{ ارجحیت دارد؟ چرا؟}$$

(۵ نمره) ب) نشان دهید شعاع طیفی هر ماتریس از اندازه ماتریس در هر نرم دلخواه وابسته به یک نرم

برداری بزرگتر نیست. به عبارت دیگر، نشان دهید:

$$\max_{1 \leq i \leq n} |\lambda_i| \leq \|A\|$$

که در آن λ_i ها مقادیر ویژه ماتریس A ، $n \times n$ و

$$\|A\| = \max_{\|x\|=1} \|Ax\|$$

(۱۰ نمره) -۲ دنباله حاصل از حل دستگاه معادلات خطی $Ax = b$ به وسیله روش تکراری

$$x^{(k+1)} = Bx^{(k)} + c$$

را با شروع از یک حدس اولیه $x^{(0)}$ و ماتریس داده شده B و بردار داده شده c در نظر بگیرید. اگر

دنباله $\{x^{(k)}\}$ به x^* جواب دقیق $Ax = b$ همگرا شود، آنگاه نشان دهید:

$$\|x^* - x^{(k)}\| \leq \frac{\|x^{(1)} - x^{(0)}\|}{1 - \|B\|} \|B\|^k$$

(۱۰ نمره) ۳- فرض کنید f یک تابع درجه دوم و d یک بردار داده شده است. G را ماتریس همبستگی f و g را گرادینان f در x_0 بگیرید. فرض کنید $d^T G d > 0$. تعریف کنید:

$$\psi(\lambda) = f(x_0 - \lambda d)$$

(۵ نمره) الف) نشان دهید:

$$\min_{\lambda} \psi(\lambda) = \psi(0) - \frac{(d^T g)^2}{2 d^T G d}$$

(۵ نمره) ب) نشان دهید که روش نیوتون برای مینیمم سازی $\psi(\lambda)$ با هر نقطه شروع λ_0 پس از یک تکرار به جواب می‌رسد.

(۱۰ نمره) ۴- فرض کنید $\{p_i(x)\}_{i=0}^n$ چند جمله‌ایهای دوبه‌دو متعامد در فاصله $[a, b]$ نسبت به تابع وزن $w(x)$ باشند.

(۵ نمره) الف) نشان دهید که برای هر چند جمله‌ای $q_{2n-1}(x)$ از درجه $2n-1$ داریم:

$$\int_a^b q_{2n-1}(x) w(x) dx = \sum_{i=1}^n \lambda_i q_{2n-1}(x_i)$$

که در آن

$$\lambda_i = \int_a^b w(x) l_i(x) dx$$

$$l_i(x) = \frac{p_n(x)}{p_n'(x_i) \cdot (x - x_i)}$$

و $x_i, i = 1, 2, \dots, n$ ریشه‌های چند جمله‌ای $p_n(x)$ هستند (فرض کنید که x_i ها متمایزند).

(۵ نمره) ب) ثابت کنید:

$$\int_a^b w(x) l_i(x) dx = \int_a^b w(x) l_i^2(x) dx$$

که در آن $l_i(x)$ ها چند جمله‌ایهای پایه لاگرانژ مبتنی بر $x_1, \dots, x_n$ ریشه‌های متمایز $p_n(x)$ هستند.

(۱۰ نمره) ۵- حل عددی معادله دیفرانسیل با شرایط مرزی به صورت

$$y'' = x + y$$

$$y(0) = 0$$

$$y(1) = 0.5$$

با طول گام 0.25 مورد نظر است. دستگاه معادلات خطی حاصل از روشهای زیر را مشخص کنید (نیازی به حل دستگاه نیست):

(۵ نمره) الف) تفاضلهای منتهای.

(۵ نمره) ب) عناصر منتهای با استفاده از توابع پایه کلاهی (اسپلاین خطی).

(۱۰ نمره) ۶- چند جمله‌ای از درجه کوچکتر یا مساوی ۴، $P_4(x)$ ، را تعیین کنید به طوری که در نرم L_2 در فاصله $[-1, 1]$ به $f(x) = \frac{1}{1+x^2}$ نزدیکترین باشد. به عبارت دیگر، ضرایب P_4 را به دست آورید به طوری که $\|P_4 - f\|_2$ مینیمم شود، که در آن

$$\|g\|_2^2 = \int_{-1}^1 g^2(x) dx.$$

Ph.D. Entrance Examination

Numerical Analysis

10 points **1)**

5 points a) For what values of x , it is preferred to use $-\log(\sqrt{x^2 + 1} - x)$ for the computation of the equivalent expression $\log(\sqrt{x^2 + 1} + x)$? Why?

5 points b) Show that the spectral radius of a matrix is not bigger than the norm of the matrix, with respect to any subordinate norm. In other words, show

$$\max_{1 \leq i \leq n} |\lambda_i| \leq \|A\|$$

where the λ_i are the eigenvalues of A and

$$\|A\| = \max_{\|x\|=1} \|Ax\|.$$

10 points **2)** Consider the sequence obtained for solving the linear system of equations $Ax = b$ using the iterative relation

$$x^{(k+1)} = Bx^{(k)} + c$$

starting with $x^{(0)}$, and B and c given. If the sequence $\{x^{(k)}\}$ converges to x^* , the exact solution of $Ax = b$, then show:

$$\|x^* - x^{(k)}\| \leq \frac{\|x^{(1)} - x^{(0)}\|}{1 - \|B\|} \|B\|^k.$$

10 points **3)** Assume that f is a quadratic function and d is a given vector. Take G to be the Hessian and g the gradient of f at x_0 , respectively. Assume $d^T G d > 0$. Define:

$$\psi(\lambda) = f(x_0 - \lambda d).$$

5 points a) Show:

$$\min_{\lambda} \psi(\lambda) = \psi(0) - \frac{(\mathbf{d}^T \mathbf{g})^2}{2\mathbf{d}^T \mathbf{G} \mathbf{d}}$$

5 points b) Show that the Newton method for the minimization of $\psi(\lambda)$ converges to the solution in one iteration, starting with any given λ_0 .

10 points **4**) Assume $\{p_i(x)\}_{i=0}^n$ are mutually orthogonal polynomials on $[a, b]$ with respect to a weight function $w(x)$.

5 points a) Show that for any polynomial $q_{2n-1}(x)$, of degree $2n - 1$, we have:

$$\int_a^b q_{2n-1}(x)w(x)dx = \sum_{i=1}^n \lambda_i q_{2n-1}(x_i)$$

where,

$$\lambda_i = \int_a^b w(x)l_i(x)dx$$
$$l_i(x) = \frac{p_n(x)}{p_n'(x_i) \cdot (x - x_i)}$$

and $x_i, i = 1, \dots, n$, are zeros (roots) of the polynomial $p_n(x)$. Assume the x_i 's are distinct.

5 points b) Prove:

$$\int_a^b w(x)l_i(x)dx = \int_a^b w(x)l_i^2(x)dx$$

where the x_i 's are the roots of $p_n(x)$ and the $l_i(x)$'s are the Lagrange basic polynomials on $x_1, \dots, x_n$.

10 points **5**) Consider the numerical solution of the differential equation with boundary conditions as

$$y'' = x + y$$
$$y(0) = 0$$
$$y(1) = 0.5$$

using the step length 0.25. For each method below, set up the corresponding system of equations obtained (you do not need to solve the system):

5 points a) Finite difference.

5 points b) Finite element using the hat functions (linear splines).

10 points **6**) Determine the polynomial of degree 4, $P_4(x)$, closest to $f(x) = \frac{1}{1+x^2}$ using the L_2 norm in the interval $[-1, 1]$. In other words, determine the coefficients of P_4 so that $\|P_4 - f\|_2$ is minimized, where

$$\|g\|_2^2 = \int_{-1}^1 g^2(x) dx.$$